

væsentlig anden Sammensætning af Tak-
sationskommissionen end den, som er fore-
slaaet i Lovforslaget § 4, thi den tror jeg
rigtignok er i højeste Grad farlig for de
firkelige Interesser. Der er jo nemlig i født
flertal Repræsentanter for de kommunale
Interesser, og det maa være den første Be-
tingelse for at gaa ind paa en saa vidt-
gaaende Begunstigelse af Kommunen og
dette sociale Øjemed, at man overhovedet
gaar ind paa en Takation for Afhændelsen,
at denne Takation kommer til at ligge i
Hænderne paa en Kommission, i hvilken de
firkelige Interesser ikke ere mindre varetagne
eller repræsenterede, hvor altsaa Sælgerens
Interesse ikke er mindre varetagen end
Køberens eller Erhververens. — Der
er tillige et andet Punkt, som jeg
mener, at det er ganske nødvendigt, som det
ogsaa tidligere af Lovgivningsmagten har
været anerkendt, at man maa tage Hensyn til
ved enhver saadan Afhændelse af Præstegaards-
jorderne og ved enhver Afhændelse overhove-
det, det er nemlig, at Købesummen, Erhvervs-
summen ikke bliver fastsat blot i Penge, men
tillige i Kornafgift, altsaa en Kanon. Det
er Betingelsen for, at man ikke efter en vis
længere Tids Forløb maa beklage, at man
er kommen ind paa Afhændelse, fordi man nu
ikke i den erhvervede Kapital med dens Rente
har det, man vilde have haft, hvis man havde
bevaret Jorden. Det kan man nu nogenlunde
sikre sig mod ved en Kornafgift, og det har
Lovgivningen ogsaa gjort, den Gang det gik
ud over Præstegaardsjorderne, om jeg maa
bruge det Udtryk, thi den Gang man ved
Loven af 24de April 1860 tog de beneficerede
Anneksgaarde, Menjalgaardene, og forlangte
deres Afhændelse, da erkendtes det, at en
væsentlig Del af Købesummen skulde lægges
paa som en Kanon.

Jeg mener altsaa i Almindelighed, at
der er visse Hovedtanter i dette Lovforslag,
som man kan have Sympati for, og som ikke
komme i absolut Kollision med Præsteløn-
ningsmidlernes Interesser, men naar det, som
jeg tror, Forslagsstillerne selv have tænkt,
saa vidt jeg kan se, virkelig skal fyldestgøres,
at disse Lønningers Interesser blive fuldt
stadesløsholdte, og der intet virkelig Offer skal
kræves af dem til Fordel for socialøkonomiske
Øjemed, saa maa Lovforslaget undergaa ganske
betydelige Ændringer, om hvilke jeg eventuelt
naturligvis vil være villig til at forhandle
med det Udvalg, der maatte blive nedsat.

Scharling: Lagtet den højtærede Mi-
nister nu i det væsentlige har gjort de Be-
tragtninger gældende, for hvis Skyld jeg
havde begæret Ordet, skal jeg dog tillade mig

at tilføje et Par yderligere Bemærkninger,
saa meget mere som jeg ønsker, at det skal
ses, at det principielle Standpunkt, den højt-
ærede Minister indtager, ogsaa finder Tals-
mænd her i Tinget. Den højtærede Mini-
ster syntes at gaa ud fra, at det var For-
slagsstillerens egentlige og væsentlige For-
maal at staffe jordløse Huse Jord, tilveje-
bringe Husmandslodder, og at de saa at sige
mere accessorisk have rettet deres Opmærk-
somhed paa Præstegaardsjorderne, fordi de der
formene lettest at kunne staffe Jord. Jeg an-
tager egentlig, at Forslagsstillerne snarere
have haft et dobbelt Formaal, og jeg vil for
mit Vedkommende sige, at begge de Formaal,
som Lovforslaget omfatter, her for sig have
min Sympati, men at det ikke just i samme
Grad gælder den Maade, hvorpaa de to For-
maal her ere satte i Forbindelse med hinan-
den, idet jeg navnlig i den Henseende slutter
mig til den højtærede Ministers Hoved-
betragtning, at man ikke bør løse et social-
økonomisk Spørgsmaal, der interesserer det
hele Samfund, paa en enkelt Stands eller
Klasses Betøftning. Skal der staffles Jord
til Husmænd med Ofre, saa bør disse Ofre
bæres af det hele Samfund, altsaa Staten,
eller om man vil fordele det paa Kommu-
nerne, det bliver altid en Skønssag, men der
er ingen Grund til at lægge det over paa
en enkelt Klasse, i dette Tilfælde altsaa Præ-
sterne. Jeg slutter mig derfor ganske til den
højtærede Ministers Hovedbetragtning, at naar
der skal ske Vortsalg af Præstegaardsjorder,
bør der gives Præsteembederne fuldt Bederlag,
og det maa derefter blive Genstand for en
særlig Overvejelse, paa hvilken Maade og
ved hvilke Midler Staten kan nytte denne
Lejlighed til at staffe Husmænd Jord paa
billige Vilkaar. Det er efter min Mening
to forskellige Formaal, som ganske vist kunne
forbindes i samme Lov, men dog til en vis
Grad maa holdes adskilte fra hinanden. —
Jeg gik ud fra, at Forslagsstillerne havde
betragtet det som et selvstændigt, i sig selv
ønsteligt Formaal at faa en Del af Præste-
gaardsjorderne solgte, og i den Henseende
er jeg ret enig med dem. Jeg tror, at
Forholdene efterhaanden have udviklet sig
saaledes, at de store Landbrug, som fra
gammel Tid have været knyttede til mange
Præsteembeder, ikke ret vel let længere kunne
drives paa passende Maade fra Præstegaar-
den, medens det paa den anden Side har
vist sig lidet hensigtsmæssigt, fordi den
Præst, som ikke selv har de personlige Egen-
skaber, som udkræves til at drive en større
Jordlod, som oftest heller ikke har de for-
nødne Betingelser for at kunne kontrollere
Forpagteren og have det fornødne Tilsyn